Nr. 18. Kraków. Środa 5 września 1923. Rok I.

KURJER WIECZORNY

poświęcony sprawom ekonomicznym, giełdowym i politycznym
wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt

Redakcja: ulica Reformacka Nr 7 Telefon Nr. 2014

Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 44.000 Mkp, z odnoszeniem lub przesyłką pocztową 50.000 Mkp.

Cena numeru 2000 Mkp.

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe 750 Mkp. Nadesłane 2.250 Mkp. Po kronice 3.000 Mkp. Na pierwszej stronie 3.750 Mkp. Załączniki wedle umowy.

Administracja: ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310

W Japonji poniosło śmierć 3 miljony ludzi

W Jokohamie pozostało przy życiu tylko 40.000 mieszkańców — Olbrzymie straty materjalne

Paryż, dnia 5 września. Tutejsza prasa wieczorna podaje telegram z Osaki, według którego podczas ostatniego trzęsienia ziemi w Japonji poniosło śmierć 3 miljony ludzi z czego w samem Tokio przeszło 300.000. Z telegramów z Pekinu wynika, że liczba zabitych przekracza dwa miljony. Jeden z mostów w Tokio runął w chwili, kiedy znajdowało się na nim tysiące ludzi uciekających w góry.

—ooo—

Zamach na prezydenta ministrów udaremniono

Londyn, 5 września. Reuter donosi z Pekinu: Wedle sprawozdań osób przybyłych z Japonji na nowego prezydenta ministrów Jamamoto usiłowano istotnie wykonać zamach, jednakże bezskutecznie. Zamach miał być wykonany na posiedzeniu klubu marynarki na którem był obecny premier. Uczestnicy posiedzenia zdołali zamach udaremnić.

W JOKOHAMIE POZOSTAŁO TYLKO 40.000 MIESZKAŃCÓW PRZY ŻYCIU.

San Francisko, 5 września. Wedle doniesienia pasażerów parowca Korea Maru, w Jokohamie pozostało tylko 40.000 ludności, reszta mieszkańców albo zginęła albo uciekła.

SIEDM BILIONÓW JENÓW STRATY MATERJALNE.

Osaka, 5 września. Władze policyjne w Tokio obliczają ilość zabitych w stolicy Japonji na pół miljona. Straty materjalne zrządzone trzęsieniem obliczane są w całym kraju w przybliżeniu na siedm biljonów jenów. W Tokio uległo zniszczeniu siedm miljonów hektolitrów ryżu.

Londyn, 5 września. Polradio. Donoszą z Estepedro w Kalifornji o niezwykłem wzburzeniu Oceanu w tych okolicach. Olbrzymiej wysokości fale rozbiły wiele okrętów stojących na kotwicy w porcie oraz znajdujących się w pobliżu na morzu.

Paryż, 5 września. Polradio. Prezydent Millerand przesłał na ręce cesarza japońskiego depeszę wyrażającą serdeczne wyrazy współczucia i ubolewania z powodu strasznej katastrofy, jaka nawiedziła Japonję.

Otwarcie III. Targów Wschodnich

Mowa programowa ministra finansów Kucharskiego

Lwów, 5 września. Dzisiaj w południe nastąpiło tu uroczyste otwarcie III. Targów wschodnich. W otwarciu wzięli udział przedstawiciele rządu, władz i zagranicznych misyj.

Minister finansów Kucharski wygłosił przy otwarciu Targów dłuższe przemówienie, będące zarazem finansowem expose nowo zrekonstruowanego gabinetu.

Minister Kucharski oświadczył na temat zagadnienia naprawy skarbu Rzeczypospolitej między innemi co następuje:

Tyle u nas mówiono i pisano o konieczności sanacji finansów państwowych, tyle ustawiano programów, które miały rozwiązać to trudne i skomplikowane zadanie, że dziwić się nie można, jeżeli część obywateli z niedowierzaniem przysłuchuje się tym zapowiedziom.

Nasz program, realizowany obecnie, różni się pod jednym względem w odniesieniu do dawnych a mianowicie w kolejności lub następstwie, rozwiązania typowych problemów, składających się na całość zagadnienia naprawy skarbu państwa. Stabilizacja kursu marki polskiej,

zrównoważenie budżetu oraz reforma waluty,

oto typowe problemy tego zagadnienia, które miały być porządkowane i rozwiązywane w kolejności takiej lub innej, jednak po załatwieniu jednych miało się przystąpić do drugich, traktując jako oddzielne części, gdy tymczasem życie i praktyka wykazywały organiczną łączność i zmuszają nas do ich traktowania równorzędnie i współcześnie.

Czasu nie mamy wiele do stracenia, walka z chorobą nurtującą nasz organizm państwowy lub prywatny w dziedzinie finansów, musiała być podjętą natychmiast, bezzwłocznie, w każdej dziedzinie. Wykluczonem jest dla nas przedstawienie budżetu niezrównoważonego lub bez podania realnego pokrycia wykazanego deficytu, z wykluczeniem dotychczasowej praktyki, pokrywania niedoboru za pomocą maszyny drukarskiej banknotów. Pickielnym wynalazkiem dla zdrowia naszego pieniądza jest maszyna drukarska, ona pomogła przy słabości decydujących czynników do

wytworzenia inflacji,

która jest trucizną gangrenującą nasz pieniądz, a z nim całe życie gospodarcze. Tak jak zdrowy organizm reaguje na truciznę niechęcią i odpornością, tak my, jeżeli tylko jesteśmy zdrowym organizmem politycznym, musimy wywoływać w całem społeczeństwie niechęć, bunt i zakaz moralny stosowania inflacji pieniądza, albowiem pragniemy żyć i rozwijać się a nadto swoim następcom przekazać państwo zdrowe i mocne. W całym kraju powinien podnieść się jeden wielki krzyk i wołanie:

Równowaga budżetu

musi być osiągnięta, oszczędności i skreślenia tak w wydatkach personalnych, rzeczowych, jak i inwestycyjnych muszą być bezwzględnie stosowane. Nasza polityka kredytowa i subwencyjna, musi ulec rewizji,

nasza polityka dewizowa oraz wywozowa

musi być zastosowaną do wytworzonej sytuacji, redukcja istniejących a zakaz tworzenia nowych urzędów musi być bezwzględnie zastosowana. Operacja to bolesna, przykra i niewdzięczna, jednak konieczna i wskazana, a rząd i ja w jego składzie chętnie przystępuje do tej pracy i liczy na poparcie całego społeczeństwa, które przez swoją postawę może skłaniać do tego programu te czynniki, którym rząd z przepisów konstytucyjnych jest podległy i podporządkowany.

Nadmierny obieg pieniądza dezorganizuje nam życie gospodarcze, inflacja rujnuje nietylko budżet państwowy a także budżet gospodarstwa domowego, inflacja sprowadza

nieznośną drożyznę,

która jest haraczem opłacanem przez wszystkich i bez żadnej wyraźnej korzyści, która zakłóca spokój społeczny i domowy.

Doszło do mojej wiadomości, że w obecnym okresie, w którym wymierzają obywatelskie komisje pod przewodnictwem urzędników skarbowych

podatek przemysłowy czyli obrotowy,

który jest raczej powszechnym podatkiem konsumcyjnym, komisje te nie stoją na wysokości zadania, które im ustawą zawierzono a urzędnicy nie są dość gorliwi i pilni. W wypadkach ujawnionych nadużyć nie cofnę się przed pociągnięciem winnych do odpowiedzialności najsurowszej, graniczącej ze zrujnowaniem prywatnej egzystencji, niesumiennej jednostki.

Po osiągnięciu równowagi budżetowej, musi nastąpić

stabilizacja kursu marki polskiej

a stąd zahamowanie drożyzny i zatrzymanie zmieniających się szybko cen i dojrzejemy do momentu reformy waluty, do czasu wprowadzenia

zdrowej waluty,

opartej o podkład kruszczu złotego, wypuszczonej przez Polski Bank Emisyjny. Ponieważ założenie moje było o traktowaniu równorzędnym i współczesnym wszystkich trzech typów stadjum naprawy skarbu, dlatego też rząd poczynił starania w kraju i zagranicą nad zapewnieniem sobie podkładu pod emisje nowego pieniądza w formie wysokocennych obcych walut.

Minister oświadczył w końcu, że wiele jeszcze trudności wyniknie wskutek tej kuracji organizmu gospodarczego, że osłabienie będzie widoczne i rząd obecny, który jest świadom zadania i skutków możliwych w celu zmniejszenia następstw i zabezpieczenia ogółu obywateli, poczyni odpowiednie kroki, aby możliwie prędko umożliwić nastanie normalnych stosunków ze złotą monetą obiegającą. Wówczas niech w społeczeństwie rozlegnie się jedno wołanie i gorące pragnienie: Pracować i oszczędzać, aby mnożyć szybko ogólny majątek narodowy, który przez oszczędność prywatną umożliwi stworzenie własnego kapitału obrotowego dla własnych przedsiębiorstw, które będą cierpiały na jego niewątpliwy brak czas dłuższy, albowiem wolne kapitały własne prywatne, zainwestowano w okresie poprzednim, gorączce tworzenia nowych potrzebnych i pożytecznych przedsiębiorstw.

Litwini zabierają się do Niemców w Kłajpedzie

Kłajpeda, 5 września. Dyrekcja policji w Kłajpedzie zakazała śpiewania patrjotycznych pieśni niemieckich, wygłaszania publicznych przemówień drażniących uczucia narodowe, oraz urządzania obchodów i wywieszania flag niemieckich. Rozporządzenie to zwrócone jest przeciwko wzmagającej się coraz bardziej w Kłajpedzie propagandzie niemieckiej. Wszystkie zgromadzenia niemieckie w Kłajpedzie odbywają się obecnie pod nadzorem policji, a przewodniczący zebrania jest osobiście odpowiedzialny za spokój i zgodny z rozporządzeniami przebieg zgromadzenia.

KRĄŻOWNIK AMERYKAŃSKI „PITSBURG" W KOWNIE.

Kowno, 5 września. Przyjechał do Kowna admirał amerykański Andrews. Z Kowna admirał udaje się wprost do Berlina. Nadzieje Litwinów, że pancernik amerykański „Pitsburg" zawinie do portu w Kłajpedzie dla złożenia Litwie wizyty i że w ten sposób Ameryka uzna istniejący obecnie stan rzeczy w Kłajpedzie nie spełniły się. Opinja publiczna litewska jest tym faktem bardzo poruszona i rozczarowana.

Giełdy zagraniczne

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 5 września. Otwarcie giełdy godz. 10-ta. Berlin 0.000037. Holandja 218. Nowy York 555 i pół. Londyn 25.15. Paryż 31.15. Medjolan 23.62. Praga 16.55. Budapeszt 0.03 i jedna ósma. Bukareszt 2.52. Belgrad 5.85. Sofja 5.35. Warszawa 0.0024. Wiedeń 0.0078 i jedna czwarta austr. korona stempl. 0.0078.

Zurych, 5 września. Zamknięcie giełdy: Berlin 0,0000.29, Holandja 218, Nowy Jork 557, Londyn 25.13, Paryż 31.15, Medjolan 23.57, Bruksela —, Praga 16.55, Budapeszt 0.03 1/8, Bukareszt 2.52, Belgrad 5.85, Sofja 5.32, Warszawa 0.0024, Wiedeń 0.0078 3/8, Austr. korona stemplowana 0.0078, Kopenhaga —

Dzisiejsza giełda wiedeńska

Wiedeń, 5 września (tel. wł.) Waluty: Marka polska 0.27—0.29, marka niemiecka 0,0029, korony czeskie 2092, franki szwajc. 12640, francuskie 3900, funty ang. 318.700, dolary 70.560.

Dewizy: Warszawa 0.28½—0.29½, Berlin 0.0090. Praga 2111, Zurych 12755, Paryż 3942, Nowy Jork 70935. Londyn 320500.

Dzisiejsza giełda berlińska

Berlin, 5 września. Nowy Jork 19,950.000, Londyn 89,775.000, Szwajcarja 3,591.000, Paryż 1,117.500, Wiedeń 27.930, Praga 588.525.

Nowy York, 4 września. Giełda pieniężna. Kurs dzienny 5¼%. Przekaz na Londyn 452.50. Przekaz na Londyn na 60 dni 449.75. Przekaz na Paryż 562. Przekaz na Amsterdam 39.26. Przekaz na Kopenhagę 18.25. Przekaz na Pragę 2.97. Przekaz na Berlin w płaceniu 0.000007 — w żądaniu 0.000008.

Amsterdam, 4 września. Dewizy. Londyn 11.53 i pół. Berlin 0.000016. Paryż 14.35. Szwajcarja 45.80. Wiedeń 0.0035 i trzy czwarte. Kopenhaga 46.35. Sztokholm 67.55. Nowy York 41.22 i jedna ósma. Bruksela 11.80. Madryt 33.90. Włochy 10.80. Praga 750. Helsingfors 700—709.

Praga, 4 września. Dewizy. Amsterdam 13.50. Berlin 0003. Chrystiania 554. Kopenhaga 630. Sztokholm 680. Zurych 618 i trzy czwarte. Londyn 155 i pół. Nowy York 34.25. Wiedeń 491.00. Marki niemieckie 0.003. Marki polskie 1.35. Paryż 194.50.

Londyn, 4 września. Weksle. Paryż 80.50. Belgja 98.15 Szwajcarja 25.16. Holandja 11.53. Nowy York 452.36. Hiszpania 34.05. Włochy 106.43. Niemcy 72,500.000. Wiedeń 322.500. Bukareszt 987.

Giełdy towarowe

Nowy York, 4 września. Targ bawełny. Dowóz do portów Atlantyku i Golfu 9200. Dowóz wewnątrz kraju 51000, wywóz do Anglji 44000, wywóz na kontynent 90.000. Targ miejscowy middling 25.95.

Terminy: wrzesień 24.63., październik 24.70, listopad 24.66, grudzień 24.62, styczeń 24.30, marzec 23.43, maj 23.43, lipiec 23.13.

Nowy Orlean, 4 września. Targ bawełny. Targ miejscowy middling 24.50.

Terminy: październik 24.05, grudzień 24.15, styczeń 24.09, marzec 24.14, marzec 24.07.

Liverpool, 4 września. Targ bawełny. Obroty 8000. Dowóz 2700, brazylijska 11, egipska 5 punktów niżej. Targ miejscowy middling 15.55. Tendencja silna.

Terminy: wrzesień 14.58, październik 14.19, listopad 14.02, grudzień 13.97, styczeń 13.84, luty 13.77, marzec 13.63, kwiecień 13.63, maj 13.58, czerwiec 13.47, lipiec 13.37, sierpień —.—.

Aleksandrja, 4 września. Targ bawełny. Listopad 32.65, styczeń 33.35.

Górnoegipska Ashmouni: sierpień —.—, październik 28.05, grudzień 28.44.

Chicago, 4 września. Giełda zbożowa: pszenica na wrzesień 101 i pięć ósmych, pszenica na grudzień 105 i trzy czwarte; kukurudza na wrzesień 85 i pół; kukurudza na grudzień 68; owies na wrzesień 37 i pół; owies na grudzień 39 i jedna czwarta; żyto na wrzesień 65 i trzy ósme; żyto na grudzień 68 i siedm ósmych.

Chicago, 4 września. Smalec na wrzesień 11.85, smalec na październik 11.85; słonina cena najniższa 887 i pół, słonina cena najwyższa 987 i pół; boczki wędzone 8.95; dowóz świń do Chicago 118.000, dowóz świń na zachód 209.000; świnie lekkie cena najniższa 885, cena najwyższa 990; świnie ciężkie cena najniższa 950, cena najwyższa 975.

Giełda metalowa: srebro krajowe —.—, srebro zagraniczne 63 i jedna ósma; miedź elektrolitowa 13 i pięć ósmych do 13 i siedm ósmych; cyna 41.50; ołów 6.87: cynk 6.47; żelazo 25.50; blacha 5.62.

Kronika telegraficzna

Gdańsk, 5 września. Koszta utrzymania w Gdańsku wzrosły w porównaniu z poprzednim tygodniem o 75 procent.

Gdańsk, 5 września. Ukazało się tu nowe pismo niemieckie pod tytułem „Danziger Rundschau" na którego czele stoi dotychczasowy redaktor „Danziger Zeitung" dr. Mueller. Pismo to ma służyć do celów agitacji wyborczej.

Co było dzisiaj na giełdzie krakowskiej?

Kraków, 5 września

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek dziś	4/IX.
P. T. H. I—V em.	93 - 80	88—93
„Impex"	1,4—1,3	
„Pharma" (B. Jawornicki)	230	230—240
Bracia Rolniccy I em.		42
„Polski Glob"	7,2	7—7.5
C. Hartwig. Poznań		
Żegluga Polska	25—26,5	24—25,5
Zieleniewski I—IV em.	2075—2000	2100—2150
Warsz. Parowozy I—III em.	122—110	125—145
H. Cegielski, Poznań I—IX	160—150	165 - 188
„Potęga" Tow. huty żel.		1550
„Lemiesz"		
„Trzebinia" I—VI em.	265—250	270—285
„Pocisk"		170—190
Automotor	48—45	
Portland-Cem. Szczakowa		
Górka		2925—2950
Siersza	1300—1250	1350 1400
Tepege I—IV em.	640 - 660	630—650
Polska Nafta	130—115	130—138
Oikos		
„Pokucie" Naft. S. A. I em.	130	130—135
Pezet		
Strug	260—325	270—320
Syndykat Kosz., Kraków	180—225	140
Tłuszcze Trzebinia		-
„Krakus" I—VI em.	130—150	143—153
Porcelana Ćmielów	240—242	240 245
Fabr. cukru w Chodorowie	1325 1380-1350	1390-1475-1420
Elektr. Siersza I—IV em.	82—77	76—85
Zakłady przem. „Ryngraf"		
S. W. Niemojowski		180—190
Fabr. kapel. w Myślenicach	75	
Bank Przemysłowy I-VIII	92—87	90—94
Bank Hipoteczny	190 - 180	185—195
Bank Małopolski	110	110
Ziemski Bank Kredyt.	53—50	53—55
Powszechny Bank Kredyt.	22—20	22
Akc. Bank Związkowy I-IX		
Bank Komercjalny I—IV	37—34	36.5—38
Bank Kred. w Warszawie	-	
Bank Związ. Spółek Zarob.	610	625

OFICJALNA GIEŁDA PIENIĘŻNA.

Kraków, 5 września. Waluty: Funty szterlingów 1,155.000, Dolary 260.000—257.500, Korony **czeskie 7650—762. Czeki:** Nowy Jork 260.000, **Londyn** 1,175.000—1,170.000, **Paryż** 14.400, **Szwajcarja 46.800—46.600, Włochy 11.000, Berlin 0.02, Wiedeń 368—365 i pół, Praga 7700—7600.**

Kraków, 5 września. — Na rynku efektów zaznaczyło się dzisiaj dalsze osłabienie kursów. Brak gotówki paraliżuje wszelkie ruchy zwyżkowe a konieczność podaży obniża kursa. Jedynie akcje oczekujące nowych emisji poprawiły dzisiaj swój kurs. Tu należy wymienić Tepege, stojące przed przewalutowaniem i korzystną emisją. Obroty były małe. Na pogiełdzie notowano: Jaworzno 3650—3550, Gazy 5700 płacono, 6000 żądano, Chybi 1800—1725, Silesia 390, Len 370—360, Azot 115, Lokomotywy 160.

Na rynku walutowym przy tendencji zniżkowej dość znaczne transakcje.

Warszawska giełda pieniężna

Warszawa, 5 września.

Waluty: Dolary St. Zjedn. 249.000.

Czeki. Belgja 11.600—11.550, Berlin 0·0125 Holandja 98.000, Londyn 1,126.000—1,123.500 Nowy Jork 249.000, **Paryż** 14.100, **Praga** 7.430, Szwajcarja 44.900—44.850, **Wiedeń** 3·53, **Włochy** 10.650.

TELEGRAMY

Robotnicy niemieccy w Zagłębiu Ruhry mają dość biernego oporu

Duesseldorf, 5 września. W wielu miejscowościach między innymi w Muehlheim i Essen robotnicy powrócili do pracy godząc się pracować pod kontrolą władz okupacyjnych.

Konflikt włosko-grecki

Rzym, 5 września. **Prasa włoska zamieszcza równobrzmiący komunikat, pochodzący widocznie ze źródeł oficjalnych, następującej treści: Jak się dowiadujemy, Mussolini jest silnie zdecydowany nie ustępować wobec greckich manewrów, zmierzających do przewlekania sprawy.** Rząd **włoski pod żadnym warunkiem nie uzna kompetencji Ligi narodów. Delegaci włoscy Salandra i Ginzatti otrzymali instrukcję powiadomienia Ligi narodów o tem stanowisku.**

Paryż, 5 września. Tutejsza prasa donosi, że odpowiedź grecka do rady ambasadorów nadeszła do Paryża wczoraj popołudniu. Ambasadorowie państw sojuszniczych, którzy bawili poza Paryżem powrócili natychmiast wobec czego należy oczekiwać posiedzenia rady ambasadorów w najbliższym czasie.

Rzym, 4 września. Włochy notyfikowały rządowi greckiemu niekompetencję Ligi narodów w rozstrzyganiu konfliktu włosko-greckiego.

Rzym, 5 września. Ag. Stefanii donosi z Aten: Rząd grecki wręczył wczoraj francuskiemu charge d'affaires odpowiedź na notę konferencji ambasadorów. Główne punkty, zawarte w nocie greckiej, są następujące: 1) Grecja domaga się utworzenia międzynarodowej komisji śledczej dla przeprowadzenia śledztwa na terytorjum albańskiem, komunikując jednocześnie, że wszystkie najusilniejsze poszukiwania zarządzone przez władzę grecką, nie doprowadziły do wyśledzenia morderców i ustalenia powodów zbrodni. 2) Grecja zwraca się do konferencji amabasadorów, aby użyła całego swego wpływu celem skłonienia Włoch do zrzeczenia się żądanego przez nie zadośćuczynienia i odszkodowania. 3) Domaga się natychmiastowej ewakuacji Korfu, natomiast odpowiedź grecka nie wspomina o zadośćuczynieniach i odszkodowaniach, jakie Grecja byłaby gotowa udzielić Włochom za wymordowanie misji.

Ustępliwość Grecji

Genewa, Politis **w imieniu Grecji złożył w Radzie Ligi pisemną deklarację, proponując: 1) wyznaczenie przez Radę przedstawicieli krajów neutralnych, którzyby wzięli udział w śledztwie w sprawie zabójstwa, dokonanego na oficerach włoskich. 2) Powołanie do życia sądu rozjemczego dla ustalenia wysokości odszkodowań.**

Liga Narodów

Genewa, 5 września. Na trzeciem plenarnem zgromadzeniu Ligi narodów wybrano na wice przewodniczących Roberta Cecila (Anglja), Hannoteax (Francja), Ishi (Japonia), Gimeno (Hiszpanja), Fotoula (Wenezuela) i Pusta (Estonja). Najbliższe plenarne posiedzenie odbędzie się w czwartek o godz. 11 tej.

Paryż, 4 września. Polradio. Posiedzenie Konferencji ambasadorów zostanie zwołane niezwłocznie po otrzymaniu tekstu odpowiedzi greckiej, do przyjęcia której upoważnił Poincare pełnomocnika francuskiego w Atenach.

Genewa, 5 września. Trzecie posiedzenie zgromadzenia Ligi Narodów otwarte zostało we wtorek w południe pod przewodnictwem Dela Torienty. Posiedzenie otwarte zostało podaniem do wiadomości nazwisk przewodniczących poszczególnych komisyj. Przewodniczącym pierwszej komisji prawniczej i konstytucyjnej obrany został Metta (Szwajcarja), komisji drugiej Nakaradża Nawanagoru, przewodniczącym trzeciej komisji rozbrojeniowej Skirmunt, czwartej budżetowo-finansowej Nincic, piątej dla spraw społecznych i ogólnych De Mello Franco, szóstej dla spraw politycznych Hymans Belgja. Komisje zbiorą się dziś na posiedzenie. Posiedzenie Ligi Narodów zostało odroczone do czwartku, ponieważ dziś rada Ligi będzie się zajmowała konfliktem grecko-włoskim.

Z krainy gruzów i nieszczęścia

Złożona z 3.850 wysp i wysepek natury wulkanicznej Japonja, często staje się widownią katastrofalnych trzęsień ziemi i połączonych z niemi wylewów, które przynoszą nieobliczalne straty w ludziach i w mieniu materjalnem.

Te konwulsje ziemi powtarzają się tak często, że krajowcy normalnie nie niepokoją się niemi silniej, niż niepokoją się Europejczycy błyskawicami i grzmotem. Wszelako wstrząśnienia bywają niekiedy tak gwałtowne i trwają tak długo, że burzą całe miasta i tysiące mieszkańców ginie pod gruzami.

Obecnie nawiedził Japonję jeden z największych w dziejach kataklizm. Stolica państwa Tokio i wieki port handlowy Yokohama padły ofiarą straszliwej katastrofy. Ponadto około 12 miast uległo całkowitemu zniszczeniu.

Tokio (dawniej Yeddo), położone na północnozachodni mkrańcu płytkiej zatoki tejże nazwy, u ujścia rzeki Sumidagawa, jest od 1868 r. stałą rezydencją mikada. Rzeka dzieli to miasto niesłychanie rozległe, na dwie nierówne części — mniejszą wschodnią się gającą do rzeki Nakagawa, i większą zachodnią, otoczoną murem aż do rzeki i zatoki w tej części wznosi się O-Sziro, czyli zamek na niskim pagórku z pałace mcesarza, oraz róznemi ministerjami; są również w tej części domy mieszkalne ze wspaniałemi ogrodami, gdzie niegdyś rezydowali dawniejsi daimio z licznemi orszakami. Tę część stolicy okala miasto właściwe, złożone przeważnie z niskich domów drewnianych, które często padają pastwą płomieni. Nie brak tu jednak i budowli monumentalnych — są wspaniałe świątynie Buddhy, arcydziełami złoconej sztuki sznycerskiej ozdobione, klasztory, nagrobki ostatnich szogunów, jest muzeum, jest uniwersytet i szkoły, akademja handlowa, szkoła leśnictwa i t. p., wreszcie impanująca bogata bibljoteka publiczna, która posiada setki tysięcy tomów. Pożary zniszczyły znaczną część miasta w r. 1879 i 1892, a trzęsienie ziemi w r. 1894. Miarą rozwoju czytelnictwa w Japonji jest fakt, że Tokjo posiada około 320 dzienników i czasopism. Handel miasta z wnętrzem kraju, jest bardzo rozwinięty, gdy handel zagraniczny idzie przeważnie przez Japonję.

Tokio założone zostało w r. 1456 przez Jyeyasu, ale miasto zyskało dopiero w r. 1598, gdy szogunowie przenieśli tu rezydencję swoją z Surugi.

Jakohama stanowi, a raczej stanowiła najwybitniejszy japoński port handlowy. Położona jest na południowo-wschodniem wybrzeżu zatoki tegoż nazwiska; w r. 1900 podjęte zostały prace dla powiększenia i zabudowania miasta, które rozwijało się w niesłychanie szybkiem tempie. Podzielone jest na trzy, ściśle odgraniczone dzielnice — we wschodniej znajdują się wielkie europejskie domy handlowe i towarowe, hotele, gmachy klubowe, w środkowej urzędy, zachodnia zaś jest właściwem miastem japońskiem z całym urokiem małych okwieconych domków, śród których nie brak „domu ognia“, wzniesionego z grubych ścian glinianych, który, w razie pożaru służy do przechowywania najcenniejszego mienia ludności.

Podobuie wielkie katastrofy zdarzają się w Japonji w dość prawidłowych odstępach, regularnie mniej więcej co 60 lat. Właśnie mniej więcej tyle lat temu, Japonję nawiedziła katastrofa nie mniej przerażająca. Zburzyła wówczas doszczętnie niemal miasto Osaka. Są to prawdopodobnie akcje wulkanów zwłaszcza Fudżijama, Asomajama i Asosan choć, częściowo już wygasłych. W samem Tokjo zresztą stale seismograf wykazuje dość silnie wahania strzałki, które jednak w żadnej mierze odczuć się nie dają.

W razach wybuchu trzęsienia ziemi, ludność przeważnie chroni się do lasów. Jest tam bezpieczniej, albowiem korzenie drzew osłabiają siłę trzęsienia ziemi, które polega właściwie na tem, że w ziemi tworzą się doły, nagle się zasypujące. Kto jest w domu, chowa się przeważnie pod stół, aby walące się ewentualnie mury nie zabijały uderzeniem. Większą o wiele klęskę, niż samo falowanie ziemi, przyczyniają fale morskie, które w takich razach zalewają całe miasto oraz pożary, wybuchające wskutek pęknięcia drutów elektrycznych i rur gazowych. Szkody wynikające każdorazowo są wprost nieobliczalne, a jednak niema sposobu absolutnie żadnego, by się przed tem nieszczęściem uchronić.

KRONIKA

POWRÓT P. PREZYDENTA DO WARSZAWY. Pan prezydent Rzeczypospolitej w towarzystwie pana ministra spraw wewnętrznych Kiernika i świty wrócił wczoraj o godzinie 21.10 z podróży swojej do województwa lubelskiego. Na dworcu oczekiwali pana prezydenta wiceminister spraw wewnętrznych Olpiński, wiceminister kolei żelaznych Eberhardt i dyrektor departamentu bezpieczeństwa Bilski. Pan prezydent odjechał otwartem landem do Belwederu.

Drugi i trzeci dzień swojej podróży po województwie lubelskiem tj. poniedziałek i wtorek poświęcił p. prezydent Rzeczypospolitej na odwiedzenie Puław, Kazimierza nad Wisłą, Dęblina a wreszcie Chełma. W podróży tej towarzyszyli p. prezydentowi p. minister spraw wewnętrznych dr. Kiernik, szef kancelarji cywilnej Lenc, adjutant pułkownik Zaruski, kapelan ks. prałat Tokarzewski, adjutanci przyboczni rtm. Pusłowski, por. Łaszkiewicz, por. Horodyski, wojewoda lubelski Moskalewski, wicewojewoda dr. Bryla oraz starostowie powiatów, przez które przejeżdżał p. prezydent. Oba te dni były uroczystem świętem dla ludności województwa lubelskiego, która żywiołowo manifestowała uczucie radości z powodu przyjazdu najwyższego przedstawiciela władzy państwowej. Podróż swoją po województwie rozpoczął p. prezydent w poniedziałek o godz. 7-mej rano, udając się automobilem w stronę Puław. Już od samych rogatek Lublina towarzyszyły p. prezydentowi banderje konnych włościan w malowniczych strojach ludowych. W każdej gminie, przez którą przejeżdżał p. prezydent ustawione były bramy trjumfalne, przy których zatrzymywali się dostojni goście, witani chlebem i solą przez przedstawicieli duchowieństwa, władz gminnych z wójtami na czele, straże ogniowe z orkiestrami, dziatwę szkolną, która obrzucała p. prezydenta kwiatami, przedstawicieli Kółek rolniczych, gmin wyznaniowych żydowskich oraz dużych rzesz ludności, która pragnęła złożyć hołd p. prezydentowi, jako przedstawicielowi Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. P. prezydent żywo interesował się pracą oświatową i społeczną, prowadzoną w województwie lubelskiem, a zwłaszczą ruchem współdzielczym. Wszyscy przedstawiciele kooperatyw, których na terenie województwa lubelskiego jest bardzo wiele, w przemówieniach swoich powitalnych podkreślali, że starają się wprowadzić w życie idee samopomocy społecznej, głoszoną i urzeczywistnianą przez p. prezydenta jako pioniera na polu rozwoju współdzielczości. We wsiach, posiadających kościoły, na spotkanie p. prezydenta wychodziły procesje, prowadząc go do świątyń, gdzie przy biciu dzwonów odprawiano uroczyste Te Deum. Entuzjazm był powszechny

ZWOLNIENIE ROCZNIKÓW. W niektórych oddziałach wojskowych już odczytano rozkaz o zwolnieniu roczników 1899 i 1900. Nastąpi to między 1 a 15 października. Zapowiedziano już żołnierzom, żeby na ten termin przygotowali sobie ubranie cywilne.

POSIEDZENIE KOMISJI SKARBOWO-BUDŻETOWEJ. Kancelarja senatu komunikuje, że posiedzenie podkomisji skarbowo-budżetowej wyznaczone na dzień 10 września, godzinę 11 z rana w sali Nr. 5 z powodu choroby referenta senatora Buzka odbędzie się w jego mieszkaniu prywatnem w tymże dniu i tej samej godzinie w domu przy Alejach Jerozolimskich 32.

Z BAGATELI. Dziś po raz 3 ukaże się „Żabusia“ G. Zapolskiej, która dzięki znakomitej grze artystów pp. Modzelewskiej, Ordyńskiej, Sznage-Andruszewskiej, Słoneckiej, Wernicz, Noskowskiego (reżyser), Wesołowskiego, Zbuckiego, wzbudziła ogólny entuzjazm. „Żabusia“ grana będzie do końca bieżącego tygodnia. W próbach pod kierunkiem reżysera P. Nowakowskiego świetna komedja Sidne'a Garricka p. t. „Proces rozwodowy P. B.“.

Na kierownika techniczno-dekoracyjnego Dyr. Bagateli pozyskała P. T. Cybulskiego, który ostatnie trzy lata poświęcił studjom nad techniczną stroną teatru.

Abonamenty na stałe rezerwowanie miejsc w sezonie 1923/4 wydaje kancelarja Bagateli codziennie od 11 do 1 i od 5 do 7 wieczór.

WPADŁ POD TRAMWAJ. Dziś o godz. 9.30 rano wpadł pod tramwaj na ulicy Szewskiej Grünfeld Schachne, lat 52, właściciel składu żelaza. Zawezwany lekarz Pogotowia stwierdził lekkie otarcie naskórka w kilku miejscach i po założeniu opatrunku pozostawił go opiece domowej.

PORZUCONE DZIECKO. Wczoraj około godziny 1-szej znaleziono na Dębnikach porzucone kilkomiesięczne dziecko płci męskiej. Na skutek zarządzonego śledztwa, aresztowano jako podejrzaną o czyn ten Marję Klucz, lat 28.

KRADZIEŻE. Aresztowano niejakiego Józefa Kurka, który przewożąc towary spedytorowi Schapsemu Kochowi skradł na jego szkodę pakiet chustek wartości 2 milj.

Posterunkowy Guja przytrzymał uciekającego ul. Poselską Natan Bruchfelda, który przechodzącej ul. Grodzką p. M. Krzyżowskiej wyrwał torebkę ręczną z kwotą kilkuset tysięcy marek.

Około godziny 4-tej rano przytrzymano M. Bobka, który niósł w walizie 20k g blachy cynkowej, skradzionej przy budowie P. K. O.

Z SĄDU

ROK WIĘZIENIA ZA DZIECIOBÓJSTWO.

Trybunał sądu przysięgłych pod przewodnictwem S. S. O. Podobińskiego rozpatrywał w dniu dzisiejszym sprawę Pyżcównej z Podedworza pod Bochnią, oskarżonej o dzieciobójstwo. Pyżcówna w dniu 12 maja 1923 roku urodziła dziecię płci męskiej, które natychmiast po porodzie przykryła poduszką. Po upływie pół godziny, zobaczywszy, że dziecko jeszcze żyje, rękami je udusiła. Trupa przechowywała przez dwa dni w łóżku, poczem wrzuciła go do Raby. Oskarżona do winy się przyznała ze skruchą, tłómacząc się obawą hańby i bojaźnią przed ojcem i ks. proboszczem. Ława sądu przysięgłych po uzasadnieniu odpowiedziała na pytanie w kierunku winy 8 głosami tak 4 głosami nie. Po krótkich wywodach prokuratora i obrońcy Dr. Leonarda Tchórzewskiego, trybunał wydał wyrok, skazujący Pyżcównę, na 1 rok więzienia, obostrzonego twardem łożem co miesiąc, z wliczeniem na poczet kary aresztu śledczego.

ZAMORDOWANIE 2-LETNIEGO DZIECKA.

Przed tym samym trybunałem toczy się rozprawa o zbrodnię morderstwa, popełnioną przez niejaką Marję z Paluchów Wilkową z Prądnika Czerwonego na swojem dwuletniem dziecku.

Kalendarzyk giełdowy

NOWE EMISJE.

Sp. Akc. „Agrochemia“, Fabryka Sztucznych Nawozów i innych Przetworów Chemicznych, Spółka Akcyjna“ z siedzibą w Krakowie powiększa kapitał zakładowy Spółki o marek 20 miljonów czyli do mk. 100 milj., drogą nowej IV emisji 40.000 sztuk nowych akcyj, nominalnej wartości mkp. 500 każda, na następujących warunkach:

a) pierwszeństwo do nabycia akcji nowej emisji służy właścicielom akcyj emisji poprzedniej, w stosunku jednej akcji na 16 sztuk akcyj poprzednich emisyj;

b) repartycji pozostałych akcyj, oraz tych akcyj, na które dotychczasowi akcjonarjusze z tytułu posiadania prawa pierwszeństwa się nie zapiszą, dokona Rada Zarządzająca według swego uznania i określi ich kurs emisyjny, który nie może być niższy od ceny emisyjnej;

c) cena emisyjna akcji nowej emisji dla dawnych akcjonarjuszów, którzy wykorzystają prawo poboru, określa się na mk. 25.000, z których marek 500 przeznacza się na kapitał zakładowy, reszta zaś po pokryciu kosztów z emisją nowych akcyj związanych, na kapitał zapasowy.

„Spółka Akcyjna Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich“ z siedzibą w Warszawie powiększa kapitał zakładowy Spółki o marek 90 miljonów, czyli do mk. 390 miljonów, drogą nowej VI emisji 180.000 sztuk nowych akcyj nominalnej wartości mkp. 500 każda, na następujących warunkach: a) pierwszeństwo do nabycia 180.000 sztuk akcyj nowej emisji służy właścicielom akcji emisyj poprzednich, w stosunku do ilości posiadanych akcyj; b) repartycji tych akcyj, na których dotychczasowi akcjonarjusze z tytułu posiadania prawa pierwszeństwa się nie zapiszą, dokona Zarząd według swego uznania i określi ich kurs emisyjny, który nie może być niższy od ceny emisyjnej. Po dokonaniu repartycji plan i wykaz podziału akcji wraz z podaniem otrzymanej za nie ceny emisyjnej winien być przez Zarząd w ciągu miesiąca od dnia zamknięcia subskrypcji złożony do Ministerstwa Przemysłu i Handlu; c) cenę emisyjną akcji nowej emisji dla dawnych akcjonarjuszów, którzy wykorzystają prawo poboru, określi Zarząd, nie niżej ceny nominalnej, z której marek 500 przeznacza się na kapitał zakładowy, reszta zaś po pokryciu kosztów z emisją nowych akcyj związanych na kapitał zapasowy.

Giełdy krajowe

Lwów, 4 września. Giełda pieniężna. Akcje. (Cyfry w tysiącach i w transakcjach). Bank akcyjny hipoteczny 168—184. Przemysłowy 87—89. Browary Lwowskie 1795—1800. Chodorów 1300—1325. Cegielski 150—178. Górka 1050. Krakus 140. Niemojewski 165. Oikos 720 do 750. Parowozy 125—130. Pezet 70. Pocisk 175—220. Nafta 120—135. Siersza 1250—1300. Siersza elektr. 77. Tesp 1325—1400. Zieleniewski 2050. Tohan 85—90.

Waluty i dewizy. Gotówka: Dolary St. Zj. 250.000 do 255.000 tr. 253.000—255.000.

Czeki: Amerykańskie 250.000—256.000 tr. 252.000 do 256.500. funty ang. 1 milj. 80 tys. do 1 milj. 155 tys. tr. 1 milj. 100 tys. do 1 milj. 150 tys. Francuskie 13.900 do 14.100 tr. 14.000—14.500. Szwajcarskie 45.800—46.400 tr. 46.000—46.200. Austrjackie 3.58—3.64 tr. 3.61—3.63. Czeskie 7.000—7.400 tr. 7.250—7.450. Włoskie 11.000—11.400 tr. 11.250. Niemieckie 0.02—0.03 tr. 0.025—0.026.

Lwów, 4 września. Giełda zbożowa: żyto małopolskie 345.000, owies 400.000. Giełda licznie odwiedzana. W transakcjach zupełny zastój. Oferty w sprzedaży bez chęci kupna. Tendencja zniżkowa utrzymuje się nadal. Usposobienie zupełnie bez ochoty.

Wiadomości gospodarcze

O traktat handlowy polsko-austrjacki

(=) Jak wiadomo, w połowie września przybędzie do Warszawy kanclerz Austrji Dr. Seipel. Jednym z najważniejszych celów podróży Dra Seipla do Polski jest według informacji prasy wiedeńskiej omówienie sprawy zawarcia nowej umowy handlowej, któraby się przyczyniła do ożywienia stosunków gospodarczych pomiędzy Polską a Austrją.

Dotychczas istniała pomiędzy Polską a Austrją konwencja handlowa, ratyfikowana przez Sejm polski ustawą z dnia 26 września 1922 (Dz. U. Rz. P. Nr. 86, poz. 774). Konwencja ta oparta jest na klauzuli największego uprzywilejowania, to też Austrja korzysta przy przywozie do Polski z pewnymi nieznacznymi wyjątkami z tych wszystkich zniżek celnych, które zostały przyznane Francji w traktacie handlowym polsko-francuskim. Jak wiadomo, możność korzystania z ceł konwencyjnych uzależniona jest od zaopatrzenia przywożonych towarów w świadectwa pochodzenia, wizowane przez polskie placówki dyplomatyczne wzgl. konsularne.

Oddział Konsularny Poselstwa Polskiego we Wiedniu utrzymuje ewidencję wizowanych świadectw pochodzenia i po upływie 6 miesięcy od czasu wejścia w życie konwencji handlowej polsko-austrjackiej podaje ciekawe informacje co do przywozu z Austrji do Polski tych towarów, które korzystają z polskich ceł konwencyjnych.

Z informacyj tych okazuje się, że pierwsze miejsce w eksporcie austrjackim do Polski — mowa tu jest oczywiście tylko o towarach, dla których wystawia się świadectwo pochodzenia, a więc takich, które korzystają ze zniżek celnych — zajmują wyroby włókiennicze, a mianowicie: tkaniny bawełniane, (etaminy, woale, koronki, tiule), półjedwabie i jedwabie (bielone, tkane, barwione, apretowane, merceryzowane i fasowane w fabrykach austrjackich), jedwab sztuczny (fabryka w St. Pölten), wyroby bawełniane, jak chustki, ponge's jumpery, bielizna męska i damska (w ogromnych ilościach), konfekcja męska i damska, krawatki, wyroby dziane i pończosznicze.

Na drugiem miejscu — o ile chodzi o wartość eksportu — postawić należy: skóry, zwłaszcza podeszwowe, ciężkie, obuwie, pasy napędne, transmisyjne, wyroby rymarskie. Trzecie miejsce zajmują wyroby galanteryjne, a mianowicie metalowe, kaletnicze, papierowe, toaletowe. Czwarte miejsce zajmują wyroby gumowe, szczeliwa (Kolbenringe), piłki, węże, płaszcze, opony oraz kiszki do samochodów. Na piątem miejscu: maszyny i aparaty elektrotechniczne, szczególnie silniki, transformatory i urządzenia dynamo-elektryczne, zwłaszcza dla kopalń naftowych i węglowych. Szóste miejsce zajmują rozmaite artykuły techniczne, pomocnicze dla przemysłu naftowego. Na siódmem miejscu są przyrządy i artykuły dla potrzeb biurowych. Wreszcie ósme miejsce zajmują maszyny rolnicze, których eksport do Polski widocznie w ostatnich czasach zmalał.

Jak wynika z tego zestawienia, z traktatu handlowego korzysta przedewszystkiem austrjacki przemysł tekstylny, wysyłając do Polski artykuły o charakterze mniej lub więcej zbytkownym. Natomiast Austrja importuje z Polski w pierwszym rzędzie węgiel i naftę.

-ooo-

ZAŻEGNANIE STREJKU GÓRNICZEGO NA GÓRNYM ŚLĄSKU. Z Katowic donoszą: W całym przemyśle górnośląskim groził wybuch strejku generalnego. Robotnicy żądali 100 proc. podwyżki i jednorazowej zapomogi drożyźnianej od 2—3 miljonów na każdego robotnika. Przemysłowcy odmówili wszelkich ustępstw. Rokowania prowadzone w dniu 1 i 3 b. m., nie doprowadziły do wyniku. Obie strony zgodziły się na oddanie rozstrzygnięcia sprawy sądowi rozjemczemu pod przewodnictwem delegatów min. pracy. Wyrok sądu został dziś o godz. 12 w nocy przyjęty przez obie strony. W myśl orzeczenia sądu otrzymają wszyscy robotnicy zatrudnieni w wielkim przemyśle górnośląskim, 30 proc. podwyżki, a robotnicy hut żelazno-cynkowych 32 proc. podwyżkę. W ten sposób wybuch strejku został zażegnany.

WYWÓZ JAJ Z POLSKI. Na mocy decyzji komitetu ekonomicznego przy radzie ministrów przeznaczono na wywóz zagranicę kontyngent jaj za sierpień w wysokości 250 wagonów.

IMPORT WIN. Urząd przywozu i wywozu nie udziela importerom kolonjalnym pozwoleń na sprowadzanie win z Niemiec z przyczyn walutowych niekorzystnie oddziaływających na nasz bilans handlowy zagraniczny. Z tego powodu wiele firm kolonjalno-winnych zwróciło się do konsulatów polskich w Rumunji, Bułgarji, Turcji i Jugosławji celem wskazania źródeł zakupu win w tych państwach.

ZWOLNIENIE BANKNOTÓW ZATRZYMANYCH PRZY STEMPLOWANIU W CZECHOSŁOWACJI. — W sprawie powyższej donosi Ministerstwo spraw zagranicznych: Rozporządzenie rządu czesko-słowackiego z dnia 9 listopada 1922 (zb. ustaw i rozp. Państwa Czeskosłowackiego z roku 1922, poz. 319) przewiduje zwolnienie banknotów zatrzymanych przy stemplowaniu tytułem daniny majątkowej, a to wtedy, gdy zainteresowany udowodni, że albo daninie wogóle nie podlega, albo też że daninę tę w zupełności już wpłacił. Wedle wyjaśnień, otrzymanych obecnie przez Poselstwo Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze z czeskosłowackiego Ministerstwa Finansów, wyżej wymienione postanowienie odnosi się również do obywateli państw obcych i to bez różnicy, czy mieszkają w Czechosłowacji, czy też nie. Ponieważ jednak zwrot wymienionych sum może nastąpić jedynie za pośrednictwem czeskosłowackiego Biura czeków pocztowych, wymienione zaś biuro nie pośredniczy dotychczas w obrocie czekowym z zagranicą, przeto posiadacz kwitu na zatrzymane banknoty, mieszkający za granicą, może jedynie w ten sposób zrealizować swe prawa, że upoważnia którego z poddanych czeskosłowackich lub tamtejszą osobę prawną (bank) do zgłoszenia swej pretensji i odebrania należnych pieniędzy. Pieniądze te mogą być następnie przez pełnomocnika wysłane za granicę zgodnie z obowiązującemi w tej mierze w Czechosłowacji przepisami. Dla obywateli obcych (nie czeskosłowackich) władzami właściwemi do orzekania o zwolnieniu są biura podatkowe (dyrekcje finansów) tego okręgu, gdzie się znajduje ich majątek, względnie większa część ich majątku. Dla cudzoziemskich (nic czeskosłowackich) stowarzyszeń oraz osób prawnych właściwą władzą jest również biuro podatkowe (dyrekcja finansów) tego okręgu, gdzie się znajduje albo zarząd ich majątku, albo przedstawiciel odpowiedzialny, albo majątek sam. Do tych władz należy zatem kierować podania, przyczem koniecznem jest dołączenie oryginalnego kwitu, wydanego petentowi na zatrzymane banknoty. Jeżeli petent nie uiścił w całości należnych państwu czeskosłowackiemu podatków czy innych opłat, zaległe sumy będą potrącone z należnej mu kwoty, tak że zwrócona mu będzie jedynie pozostała nadwyżka.

NADMIERNA ILOŚĆ BANKÓW NA ŁOTWIE. Prasa łotewska zaznacza, że w obecnej chwili na Łotwie działa 18 banków akcyjnych, z których 8 utworzono w latach 1922 i 1923. Kapitał zakładowy wszystkich tych banków wynosi łącznie 7,934.341 łatów, podczas gdy kapitał zakładowy Banku Państwa wynosi 10 milj. łatów. W samej tylko Rydze czynne jest 12 banków akcyjnych, t. j. więcej, niż swojego czasu było w Piotrogrodzie — więcej, niż w Sztokholmie.

Z tego powodu w kołach sejmowych wypowiadają pogląd, że liczba ta jest zbyt wielka dla Łotwy i że należy zaprzestać wydawania koncesyj na nowe banki.

WSPÓŁZAWODNICTWO NA BAŁTYKU. „Dziennik Gdański“ stwierdza, że emigracja litewska do Stanów Zjednoczonych, która dotychczas szła przez Gdańsk, została skierowana na Kłajpedę. Rząd litewski został zmuszony przez Niemcy do grupowania swoich wychodźców w Kłajpedzie, skąd niemieckie statki zabierają ich do portów Rzeszy. Stamtąd emigranci wysyłani są za Ocean również na statkach niemieckich. — Wskutek coraz większej ruchliwości niemieckiej floty handlowej na Bałtyku, wytworzyła się ostra konkurencja między okrętami niemieckiemi z jednej, a duńskiemi, angielskiemi i francuskiemi z drugiej strony.

SPRAWA NOTOWANIA PAPIERÓW ROSYJSKICH NA GIEŁDZIE BERLIŃSKIEJ. Zarząd giełdy postanowił odroczyć decyzję co do ponownego wprowadzenia notowań papierów rosyjskich.

PIENIĄDZE METALOWE W NIEMCZECH. Ministerstwo finansów Rzeszy posiada upoważnienie do bicia monety metalowej w sztukach wartości do miljona marek. Dotąd wypuszczono w obieg jedyne aluminjowe dwusto- i pięćset markówki. Po dłuższej pauzie planują obecnie wybicie monet większej wartości. Moneta 100.000-markowa ma posiadać format dotychczasowych 200-marek, 200.000 markowa — 500 marek, 500.000 marek kowa ma być większego formatu.

ZMNIEJSZENIE ANGIELSKIEGO HANDLU ZAGRANICZNEGO. Wartość wwozu w lipcu wyniosła 76,818.334 funtów sterlingów, t. j. o 4,918.493 mniej, niż rok temu. Wartość wywozu 59,503.850 funtów sterl. tj. o 974.776 mniej.

WYWÓZ ŻELAZA Z CZECHOSŁOWACJI W LIPCU osiągnął cyfrę rekordową, mianowicie 64 tysięcy ton, wartości 112 milj. koron czeskich. Z tej ilości do Polski wywieziono 3.000 ton, główna zaś część eksportu skierowana została do Niemiec (45 tys. ton). W ciągu r. ub. przeciętny wywóz miesięczny nie przenosił 16.000 ton. Obecny rożkwit eksportu spowodowany jest brakiem żelaza w Niemczech z powodu okupacji zagłębia Ruhry.

PRZEGLĄD NAFTOWY

WYNIKI ROBÓT WIERTNICZYCH W TUSTANOWICACH. Intensywne roboty wiertnicze, prowadzone przez spółkę naftową „Premier“ częściowo systemem kanadyjskim częściowo zaś skombinowanym systemem „rotary“ i liniowym na całym szeregu szybów w Tustanowicach, obejmującym t. zw. grupę „Statelands“, dały jak dotychczas wyniki astępujące: Z szybów wierconych systemem kanadyjskim (Statelands Nr. 7, 8, 9 i 12), pierwsze dwa szyby Statelands Nr. 7 i 8) nie wierciły dotąd — horyzontu ropnego ,który w północnej części tego terenu występuje w głębokości około 1.300 m. („Statelands Nr. 6“). Dla Nr. 7 przewidziane jest położenie tego horyzontu w głębokości około 1.500 m., dla Nr. 8 około 1.580 m. — „Statelands Nr. 9“ walczy z trudnościami, spowodowanemi bardzo twardymi piaskowcem, tudzież tendencją skrzywienia otworu. Dowiercenie pierwszego horyzontu na szybie „Statelands Nr. 12“ (obecna głęb. 1.271 m.) nastąpi przypuszczalnie po uwierceniu dalszych 8—10 m.

Z szybów wierconych skombinowanym systemem rotarowoliniowym został „Statelands Nr. 15“ wstrzymany z powodu złego gatunku rur wiertniczych, natomiast „Statelands Nr. 16“ po usunięciu trudności, spowodowanych zasuwaniem się otworu, o czem niedawno donieśliśmy, znajduje się obecnie w normalnem wierceniu.

Starania zarządu technicznego, podjęte około oczyszczenia szybu „Waliszko“ dla umożliwienia większego przypływu ropy, odniosły pożądany skutek, gdyż szyb ten powiększył i ustalił swoją dzienną produkcję na 7.000 kg ropy. Na t. zw. sekcji „Synge“ w Tustanowicach (własność f-my Premier) podejmuje się na szybie „Dorrit VI“ pogłębienie otworu, celem powiększenia produkcji. Na sekcji „Albert-Leo“ w Borysławiu kontynuuje się na szybie „Sudney“, którego głębokość obecna wynosi 1.558 m., w dalszym ciągu roboty wiertnicze, przyczem otrzymanie horyzontu ropnego spodziewane jest dopiero w głębokości około 1.700 m. Na szybie „Ekwiwalent III“ (głęb. 1.272 m.) oczekiwanem jest nawiercenie pierwszego horyzontu ropnego, t. zw. borysławskiego w najbliższym czasie. Odgwożdżony z końcem czerwca r. b. szyb „Oskar“, którego produkcja wykazywała różne wahania, produkuje od pewnego czasu niezmienną ilość ropy w wysokości 18.000 kg dziennie. Z kopalń pozaborysławskich dowiercony został w Rypnem szyb „Homotówka“ w głębokości 760 m., z produkcją dzienną 6.000 kg. ropy.

Rozmaitości

NARODZINY „DYABŁA“ W PIŃSKU. W ubiegłym miesiącu głuche okolice porzecza w Pińszczyźnie napełniła sensacyjna wiadomość o narodzinach „djabła“. — Istotnie w zdumienie wprowadził wszystkich fakt przyjścia na świat potwora od klaczy w majątku Porzecze. Potwór, który się narodził, miał wygląd następujący: tył był zupełnie podobny do konia, dalej szedł tułów z szyją bez przednich nóg, zakończenie tułowia przedstawiało coś w rodzaju głowy; szczęka dolna silnie rozwinięta i wysunięta naprzód, a górna zupełnie nie rozwinięta i zadarta do góry. Na miejscu czoła widniało jedno duże oko. Potwór żył i gdyby nie nieoględne uśmiercenie 5-ciu strzałami tego dziwoląga — świat naukowy prawdopodobnie miałby ciekawe pole do badań. Okolice Porzecza były tą wieścią tak zelektryzowane, że urządziły pielgrzymkę do Porzecza na narodziny „djabła“. Policja słuchając wersji, że została uśmiercona istota żyjąca, podobna do człowieka — sporządziła protokół.

BANKRUCTWO ROSYJSKIEJ KSIĘŻNY. Księżna Lwow-Parlaghy, znana rosyjska artystka-malarka, zamieszkała w New-Yorku, znajduje się w krytycznem położeniu. W tych dniach odwiedził jej mieszkanie komornik, w zamiarze zasekwestrowania jej mebli i unikneła tej ostateczności jedynie dzięki świadectwu doktora, że jest „w kompletnym rozstroju moralnym i fizycznym“. Apartament jej pełen jest kosztownych mebli, antyków i obrazów sławnych mistrzów. Komornik chciał to wszystko opieczętować, ale widząc, że księżna jest umierająca, zaniechał zamiaru, tylko zrobił zabezpieczenie na wypadek jej śmierci.

Gdy księżna przybyła przed laty do Ameryki, mieszkała z licznym dworem w wspaniałym pałacu i wkrótce zasłynęła jako znakomita artystka. Podróżowała z ogromnym orszakiem służby, oraz utrzymywała egzotyczną kolekcję lwów i lampartów.

INDJANIE CHCĄ TAKŻE NIEPODLEGŁOŚCI. Pozostali jeszcze w Ameryce Indjanie rozpoczynają obecnie walkę o niepodległość. Wódz pozostałych sześciu narodów, Deskajet udał się w tym celu do Londynu. Zwrócił się do Ligi narodów i do opinji publicznej Anglji. Jakolwiek fantastycznie to może brzmi, to jednak czerwonoskórzy zupełnie serjo grożą kanadyjskiemu rządowi wojną. Od czasu traktatu z roku 1784, gdy indjanie otrzymali pewien rodzaj „homerul'u“ na terytorjach nad brzegami Grand River, prawodawstwo ich nie posunęło się ani o krok naprzód. Z sześciu narodów, które wtedy otrzymały autonomję, pozostało obecnie zaledwie 5.000 wojowników, którzy są z rządem kanadyjskim na stopie wojennej. Wezwanie do Ligi narodów utrzymane jest w tonie bardzo patetycznym.

REPERTUAR

—o—

TEATR MIEJSKI

Zamknięty.

BAGATELA

(początek o godzinie 8-ej)

Środa: „Żabusia“

Czwartek: „Żabusia“

OPERA I OPERETKA

Zamknięty.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Feliks Jabłoński. Z Drukarni Ludowej w Krakowie.